

Posudek bakalářské diplomové práce

Název Práce: Čeština ruskojazyčných studentů v Praze

Studijní obor: Studium humanitní vzdělanosti

Autorka práce: Maria Kostyuk

Akademický rok: 2012/2013

Bakalářská práce, kterou předložila Maria Kostyuk, sleduje téma koexistence dvou jazykových variet v českém prostředí (spisovné a obecné češtiny) a snaží se zjistit, zda jsou ruskojazyční studenti učící se česky schopni tyto dvě variety správně rozlišit. Cílem práce bylo zjistit, zda jsou ruskojazyční studenti schopni vnímat rozdíly mezi jednotlivými psanými varietami na konci ročního intenzivního přípravného jazykového kurzu češtiny. Kvantitativní výzkum měl být proveden dotazníkovou metodou a doplněn jednofaktorovou analýzou.

V Úvodu se autorka pokusila nastínit zkoumaný problém. Poté jdou za sebou: Teoretická část, Metodologie, Empirická část a Závěr. Hodnocení kvality výzkumu a Etické otázky jsou tentokrát součástí podkapitoly Reflexe výzkumu. Práci uzavírá Bibliografie a Přílohy.

V této práci nám autorka předkládá již druhý pokus představit výsledky svého sociolingvisticky zaměřeného bádání. Na začátku bych upozornila na to, že titul je pojat příliš široce, autorka přeci nezkoumá celou češtinu, ale jen některé její aspekty a spíše to, jak je ruskojazyční studenti chápou. V úvodu se snaží čtenáři nastínit výzkumný problém, ale podobně jako v předchozí práci se jí nepovede čtenáře trochu zmást (s. 5 *Právě z tohoto důvodu mohou špatné znalosti obecné češtiny způsobit nejenom značné komplikace při běžné komunikaci s Čechy...*). V tomto případě ani nejde o špatnou znalost. Myslím, že v práci nebudete ani zkoumat rozdíly mezi oběma varietami, to by měla být práce bohemistů. Problém Úvodu tkví především v nepřesné formulaci myšlenek. Dalo by se usuzovat, že u autorky, pro kterou čeština není mateřským jazykem, takové nepřesnosti vznikají nedostatečným ovládním užívaného jazyka. Je tedy nutné uvědomit si, že se v práci nevyskytují pouze gramatické a stylistické chyby (s. 6 *Nemusíme také v dané situaci zapomenout...*, s. 7 *mohou být*, s. 9 *nejrychleji... než Neslované*, s. 17 „*propaganda*“), ale větší problémy autorce působí vlastní formulace myšlenek. Důsledek určité jazykové nestability je patrný v tom, že jazyková úroveň autorčina původního textu se často podstatně liší od částí, kdy autorka pracuje s literaturou, cituje ji a parafrázuje (Teoretická část). Tím se dostáváme k tomu, že autorka přiměřením způsobem pracovala s adekvátní literaturou, a pokusila se tím zkoumaný problém teoreticky ukotvit. Oceňuji, že autorka čtenáři nabídla pohled i na jazykovou situaci ruštiny, takže máme k dispozici srovnání jednotlivých jazykových variet. Takový přístup k problematice výzkumu však nebyl opět přesvědčivě zpracován. Znovu nám výsledný dojem z textu kazí jazyková úroveň, v podkapitole 1.2. autorka čtenáře zahltlí mnohými informacemi, až není zcela jasné, jak se k sobě obě variety vlastně mají, tj. čím se liší ruština od češtiny. Autorka a vlastně i čtenář se točí v jakémsi kruhu, protože chybí nit provázanosti jednotlivých informací. Text se rozpadá, pevné ukotvení a jasný a přesvědčivý závěr se ztrácí. Kapitola 1.1. a 1.2. jsou si navíc obsahem celkem podobné.

Mohu se domnívat, že částečnou vinu na srozumitelnosti práce má čeština autorky, např. často se opakující tvrzení (s. 20 *což je pro můj výzkum velice důležité*). Na druhou stranu však předpokládám, že autorka by v mateřském jazyce v podobné odborné práci používala složitější větné konstrukce a snažila by se výše uvedeným celkem zbytečným jazykovým konstrukcím vyvarovat.

Co se týče samotné analýzy, autorka v rámci přepracování textu, provedla dodatečnou reflexi jednotlivých výroků použitých v dotazníku, což se objevilo i v závěrech o jednotlivých výsledcích analýzy. Při reflexi výsledků odpovědí měla autorka problém se záměnou vzorů maskulin *pán* a *muž*. Tabulkou měla studentka přehledně a jasně prezentovat výsledky analýzy, které ukazují, ve kterých výrocích nebyla úspěšnost odpovědí jasně nadprůměrná (č. 1, 10, 12, 14 a 15) a měla vést autorku

k tomu, aby se pokusila pojmenovat důvody, které k takovým výsledkům vedly, a pokusit se je zobecnit. Autorka to sice takové důvody naznačila na předchozích stranách, ale u odborné práce by bylo vhodnější a přehlednější, kdyby je v kontextu celé tabulky zopakovala a pokusila se o celkové zobecnění. Autorka také v textu uvedla, že mohla výzkum provést na začátku studia češtiny na kursu programu UniPrep a na jeho konci, tady bych však namítla, že zjištěné informace by byly cenné, protože by mohly ukázat míru toho, k jakému zlepšení během studia došlo.

V závěru bych shrnula, že si autorka pro svoji bakalářskou práci zvolila zajímavé sociolingvistické téma, k výzkumu vytvořila odpovídající dotazník, který poskytl odpovědi na otázku, zda ruskojazyční studenti před ukončením ročního intenzivního jazykového kurzu češtiny rozlišují jazykové prostředky psané spisovné a obecné češtiny. K výzkumu prostudovala adekvátní odbornou literaturu. Při psaní textu bohužel však často narážela na problémy, které se týkají prezentace teoretických východisek, analýzy a jejích výsledků. Na vině je částečně i skutečnost, že autorka práci nepsala ve svém mateřském jazyce. Vzhledem k tomu, že jde o přepracovanou verzi předtím neobhajitelné práce je však třeba uznat, že autorka práci podstatně vylepšila, a tak ji i přes výše zmíněné výtky doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **dobře**.

V Praze dne 31. 1. 2013
Mgr. Stanislava Boušková